

§ 59 Gudstjänster i annat kristet samfund

BERTIL OLSSON:

Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen som finns i det här betänkandet. Det motionärerna efterfrågar är en utredning om i vilka lokaler som man får fira gudstjänst. Det som hänvisas till handlade ju om, att man firade gudstjänst i den svenska kyrkans ordning men råkade göra det i en viss lokal. Men skulle vi reglera i kyrkoordningen vilka lokaler vi får fira gudstjänst i? Det står ingenstans i kyrkoordningen att vi får fira gudstjänst här på UKK. Vi ska ju fira mässa här i morgon bitti, till exempel. Det finns ett antal olika platser. Vi får då inte fira friluftsgudstjänst, inte gudstjänster på sjukhus, alltså i icke invigda rum. Det kan vi aldrig reglera. Så länge vi firar gudstjänst i Svenska kyrkans ordning kan det inte vara några bekymmer, oavsett vilken lokal vi firar gudstjänsten i.

Alltså bifall till reservationen.

BERIT SIMONSSON:

Ordförande! Jag yrkar bifall till reservationen av Ola Isacson och Berth Löndahl. Reservationen pekar på de orimliga konsekvenserna som blir följden av bifall till motion 2016:48. Som vi hörde menar motionen, att det starkt kan ifrågasättas om en präst kan leda gudstjänst i andra kyrkor än dem man har ekumenisk samverkan med. Motionen frågar efter ytterligare bestämmelser. Då undrar jag: har Svenska kyrkan fler redskap i sin verktygslåda än ytterligare bestämmelser och i förlängningen hot om avkragning?

Om nu problemet är att präster i Svenska kyrkan leder gudstjänst i Svenska kyrkans ordning i samfund, med vilka Svenska kyrkan inte har ekumeniska överenskommelser, kan man då inte angripa det problemet från en annan vinkel? Vi har nyss blivit påmind om de fem ekumeniska imperativen från gudstjänsten i Lunds domkyrka. Med dessa på näthinnan är vi många som hoppas, att Svenska kyrkan ska tillämpa dessa ekumeniska imperativ också vad gäller olika grupper inom den lutherska kyrkofamiljen, till exempel vad gäller i det här fallet Missionsprovinsen. Två exempel: det första imperativet talar om att börja i enhetens perspektiv och inte i splittringens för att stärka det gemensamma, även om det är lättare att se och erfara skillnaden. Kan detta gälla också Svenska kyrkan i mötet med ett annat lutherskt sammanhang på svensk mark? Det andra imperativet uppmanar till att ständigt låta sig själv förändras genom mötet med den andre och genom det ömsesidiga tros- och vittnesbördet. Kan den viljan till egen förändring gälla också Svenska kyrkan i mötet med till exempel våra trossyskon i Missionsprovinsen?

Tänk om vi i stället hade fått en motion där att-satsen hade handlat om att Svenska kyrkan önskade se över relationen till Missionsprovinsen för att se, på vilket sätt man kan närma sig varandra. I de ekumeniska imperativens anda finns det fler verktyg i verktygslådan än ytterligare bestämmelser och i förlängningen hot om avkragning. Ett bifall till motion 2016:48 gräver skyttegravarna ännu djupare.

Därför bifall till reservationen som innebär avslag på motion 2016:48. Tack.

BO HEROU:

Ordförande, kyrkomötesledamöter! Jag yrkar bifall till Ola Isaccsons och Berth Löndahls reservation till motion 2016:48. Här vill jag bekänna att jag intog fel ståndpunkt i utskottsbehandlingen. Jag röstade med majoriteten. Jag får väl skylla det på en yrkesskada. Å ena sidan – å andra sidan. 40 procent – 60 procent. Så är vi jurister. Jag konstaterar att rättstillämpningen är svajig. Domkapitlet i Göteborg och

Överklagandenämnden har kommit till olika avgöranden. Enligt min uppfattning har Överklagandenämnden kommit till ett avgörande i enlighet med kyrkoordningens bestämmelser. Nu har vi ett precedensfall. Nu får vi bara se till att Överklagandenämndens avgörande blir fullt ut vägledande om liknande ärenden kommer upp i något annat domkapitel. Tack.

ANDERS ROOS:

Ordförande! Det är alltid intressant när utskott förvånar varandra. Gudstjänstutskottet har skrivit att de är förvånade över Kyrkorättsutskottet, och nu får man väl säga att Kyrkorättsutskottet i viss mån är förundrat och förvånat över att Gudstjänstutskottet har skrivit som de har skrivit.

Uppgifterna för ett utskott inom kyrkomötet beskrivs och regleras av Svenska kyrkans bestämmelser 1999:3. Där står vad varje utskott ska göra. I 13 § står vad Kyrkorättsutskottet ska göra och där sägs ingenting om att utskottet ska ha uppgiften att kyrkorättsligt tolka vissa bestämmelser. Det är väl det som Gudstjänstutskottet begärde.

I betänkandet som vi diskuterar och i den bakomliggande motionen aktualiseras ett beslut av domkapitlet i Göteborg, som sedan överklagades och upphävdes av Svenska kyrkans överklagandenämnd. Det är så vår rättsordning i kyrkan går till. Kyrkomötet fattar beslut om kyrkoordningstext och den ska Kyrkorättsutskottet titta på. När beslutet är fattat av kyrkomötet om kyrkoordningstexten, är det andra instanser som prövar vad det egentligen betyder. Det kommer till exempel in en fråga. Domkapitlet i Göteborg fattar ett beslut, men den rättsordningen som vi har säger också, att ett sådant beslut kan överklagas till Svenska kyrkans överklagandenämnd. När Överklagandenämnden har gett sitt utslag går det inte att överklaga vidare. Då är det Överklagandenämndens beslut som beskriver vilken rättsordning vi har. Det vill säga, den tolkning som Gudstjänstutskottet begärde av Kyrkorättsutskottet kan man läsa i Överklagandenämndens utslag. Man hade inte behövt fråga oss och därför avstod vi från att svara på frågan. Om man sedan inte är nöjd med Överklagandenämndens beslut är det en helt annan sak, men man måste rätta sig efter Överklagandenämndens beslut. Sådan är vår rättsordning.

OLA ISACSSON:

Ordförande! Inledningsvis vill jag yrka bifall till reservationen i betänkandet. Det som vi diskuterar är något så märkligt som en motion som säger, eller åtminstone vill utreda frågan, att det kanske är rimligt att avkraga en präst som har firat gudstjänst enligt Svenska kyrkans handbok. Det handlar motionen om. Det kanske är rätt att avkraga en präst som har firat gudstjänst enligt Svenska kyrkans handbok. För mig är detta en helt orimlig hållning. En präst i Svenska kyrkan kan rimligen fira gudstjänst enligt vår handbok oavsett var den gudstjänsten firas. Alla andra sätt att förhålla sig leder till gränsdragningsproblem som är oerhört problematiska. Vi kommer att få människor som kommer att sitta på våra domkapitel och läsa annonser i tidningarna och fråga sig: Har den här prästen firat gudstjänst på rätt ställe eller har den prästen firat gudstjänst på fel ställe? Ja, det kanske var fel. Vi kanske ska ta prästen inför domkapitlet, därför att prästen har firat gudstjänst enligt Svenska kyrkans kyrkohandbok. Det leder till oerhört svåra gränsdragningsproblem att säga, att en präst inte kan fira gudstjänst enligt vår kyrkohandbok. Därför säger jag, att den här frågan inte ens ska utredas. Det som Överklagandenämnden har sagt borde

få ligga och vara den tillämpning som Svenska kyrkan har kring vad präster får göra och inte får göra.

Aposteln Jakob skriver: ”Gör inte skillnad på människor.” Det betyder: en präst i Svenska kyrkan som firar gudstjänst enligt vår kyrkohandbok får fira den gudstjänsten oavsett var den än firas.

DAG SANDAHL:

Ordförande! Jag hör till dem som inte var glad när Missionsprovinsen kom till. Det var ett nederlag för många, men det var inte i strid med bekännelsen. När bekännelsen och kyrkoordningen ställs mot varandra måste väl rimligtvis bekännelsen falla avgörandet. Vad ska vi göra när biskoparna vägrar viga prästkandidater vi känner igen som kallade till prästämbetet i Svenska kyrkan? De ska viga, det säger bekännelsen. Det är glasklart och problematiskt. Men bekännelsen står alltid över kyrkoordningen. Så måste det väl vara, annars blir vi kyrkoordningsfundamentalister.

Bakom Missionsprovinsen ligger ett engelskt sätt att tänka. Där genomförde man ju oenigheten i bevarad kontext med *Flying Bishops*. Man kan tycka vad man vill om det, men de lyckades integrera protesterna på ett sätt som är Svenska kyrkan främmande. Det visar vår 1800-talshistoria om inte annat. Nu får vi alltså ett antal präster i Svenska kyrkan som gör tjänst hos Missionsprovinsen. Ingen av oss har väl pejl på hur många som fortfarande är medlemmar i Svenska kyrkan i Missionsprovinsen, när de har sin gudstjänstgemenskap där men betalar sin kyrkoavgift som alla vi andra till Svenska kyrkan. Det här roddar till sig, för att säga det mycket enkelt.

Sedan undrar jag över motionärerna. Det gör jag ju ofta. Men när man suttit i ett domkapitel och sedan får på tafs av Överklagandenämnden och därefter skriver en motion till kyrkomötet – är det inte att i vanlig mening kvälja dem? Det brukar ses som en rätt allvarlig syssla. Man kan ha skrivit motionen, men det ska ha varit andra som har skrivit den. Jag undrar om domkapitelsledamöterna inte borde tänka efter två varv till. Vad är de olika ämbetena man sitter i? Det här är lite illavarslande. Det finns inget annat att göra än att stödja reservationen. Så här kan vi inte ha det.

Sedan borde ju förstås Svenska kyrkan söka nya former för att hålla ihop med Missionsprovinsen. Missionsprovinsens präster är för det mesta vigda i Svenska kyrkans ordning. Att vi förlorat dem kan väl inte ses som någonting annat än ett nederlag för Svenska kyrkan i alla fall.

ARON EMILSSON:

Jag vill också börja med att tillstyrka reservationen som föreligger i det här betänkandet av Berth Löndahl och Ola Isacson. Därför yrkar jag avslag på utskottets förslag till beslut. Vad gäller motion 2016:48 behandlar den ett viktigt och delikat ämne, men jag menar att den tar sin utgångspunkt i helt fel ände och därför måste avstyrkas.

Vår kyrka bör generellt eftersträva en god relation till andra kyrkor och kristna samfund. Som Överklagandenämnden har konstaterat har kyrkor och präster som lett och deltagit i gudstjänster som till exempel Missionsprovinsen inte nödvändigtvis begått något fel eller handlat i strid med kyrkoordningen. Även om det kan vara viktigt att långsiktigt se över hur detta är reglerat, är en naturlig utgångspunkt i relationen till andra evangelisk-lutherska samfund att hellre fria än fälla de präster som medverkat i andra kyrkor men enligt Svenska kyrkans kyrkoordning.

Ska den här frågan alls utredas långsiktigt bör man dock börja i en helt annan ände än den som motionären efterfrågar. Medarbetare i Svenska kyrkan har på flera sätt samverkat med mer diametralt motsatta trossamfund såsom islam och driver på flera håll en långtgående samverkan utan någon djupare analys, vilket ligger betydligt längre ifrån Svenska kyrkans tro och bekännelseskrifter än gudstjänster hos exempelvis Missionsprovinsen. Det är uppenbart och tydligt. I så fall bör samverkan med andra kyrkor och trossamfund utvärderas och analyseras i ett mycket bredare perspektiv än den motionären i år har föreslagit och efterlyst.

Bifall till reservationen av Berth Löndahl och avslag på utskottets beslut. Tack så mycket.

BERTH LÖNDAHL:

Om jag hade haft prästskjortan på och en rundkrage hade jag tagit av mig den där prästskjortan och gått ner till biskop Johan och sagt, att nu får du hålla den här till dess att jag har talat färdigt, så får du efteråt bedöma om jag kan få den tillbaka eller ej. Jag känner att jag verkligen har tassat omkring på de här gränsmarkerna. Vad får jag lov och vad får jag inte lova att göra som präst? Jag kunde tänka mig att kyrkomötet samfällt skulle resa sig upp och säga halleluja. Tack och lov, så underbart att det finns präster som bär ut kyrkohandbokens ordning i Svenska kyrkans ordning till olika ställen i världen och celebrerar mässan i enlighet med den. Det gör man tydligen inte. I stället är det så, att man vill begränsa Svenska kyrkans prästers rätt att fira gudstjänst i enlighet med kyrkohandboken på olika platser. Gör jag rätt när jag på torsdag ska celebrera mässan i enlighet med kyrkohandboken på United, Pingstkyrkan? De har bett mig att göra detta. Gjorde jag rätt när jag i början på oktober celebrerade mässan i enlighet med Svenska kyrkans kyrkohandbok i en katolsk kyrka i Porto? Fick jag lov att göra det? Gör jag rätt när jag celebrerade mässan på retreat på missionsgård och jag inte kan garantera, att de som deltog i den mässan allihop var medlemmar i Svenska kyrkan? Jag celebrerade den i enlighet med Svenska kyrkans ordning.

Det är ju åtskilliga gånger i mitt liv, regelbundet, ofta och på olika ställen, som jag med glädje celebrerar mässan i enlighet med den handbok vi har. Plötsligt känner jag: Vad får jag lov och vad får jag inte lova att göra? Borde det inte i stället vara: Halleluja, fantastiskt, här celebrerar präster mässan i enlighet med vår kyrkohandbok och man gör det på olika platser. Man bär ut evangelium, man celebrerar den i enlighet med den ordning som är fastställd här. Det är väl ett jubel i det och inte tvärtom.

Jag har svårt att undvika att associera till konventikelplakatet. Det tillkom 1726 och avskaffades 1856. Det reglerade visserligen inte var prästerna fick tjänstgöra utan det reglerade bön- och andaktsliv utanför kyrkorummet och utan prästs medverkan. Men det var åter igen dessa fyrkantiga bestämmelser som skulle begränsa vad man uppfattade som en mot Svenska kyrkan undergrävande verksamhet. När Svenska kyrkans präster celebrerar mässan från dess egen handbok, oavsett var detta sker, är det till glädje. Desto mer, precis som Dag Sandahl, oroas jag djupt över, att samma personer som sitter i domkapitlet och förlorar i Överklagarnämnden sedan försöker kringgå Överklagandenämndens beslut genom att motionera i ärendet.

GUNVOR VENNBERG:

Ordförande! Jag yrkar bifall till reservationen. Jag kan se hur hela det här ärendet belyser ett djupt allvarligt, andligt problem i vår kyrka. Det är bristen på lydnad. Jag

märker av en frustration, en frustration i hur vi behandlar varandra, särskilt när vi är i relationer där vi förväntas lyda. Enligt alla organisationsteorier är sådana här saker något som borde sprida sig neråt i en organisation. Vi har en Herre om vilken det sägs: Låt det sinnelag råda hos er som också fanns hos Kristus Jesus. Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet med Gud utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt. Fast han var son lärde han sig att lyda genom att lida. Vi borde besinna oss och fundera på vad det här innebär för oss var och en.

Med det sagt är prästerna satta att predika ordet och förvalta sakramenten. Vi lever i ett land som behöver återevangeliseras och återsakraliseras. Då är det fel väg att gå att göra präster osäkra på var de har lovat predika evangelium och fira mässa. Nu får inte ni missförstå mig här, men Jesus säger: Jag skickar er som får bland vargar. Jag menar inte att Missionsprovinsen är vargar, men jag menar att i princip borde en präst kunna gå vart som helst för att predika evangelium. Och inte bara vart som helst, det står också: Träd upp i tid och otid. Också när som helst behöver evangelium förkunnas.

Därför yrkar jag bifall till reservationen.

ANKI ERDMANN:

Ordförande! Jag är medmotionär till motion 2016:48, som hela min nomineringsgrupp också står bakom. Vi är glada för utskottets behandlande av den och tackar för det. Vi yrkar alltså bifall till utskottets förslag. Tack.

FREDRIK SIDENVALL:

Ordförande! Jag skulle vilja be ordförande och ledamöterna i övrigt att fokusera på Karlstads stifts standar. Jag är ju en kvarts värmlänning. Där ser vi en bra grafisk bild för skillnaden mellan en luthersk och en romersk-katolsk traditionell kyrkosyn.

När reformationen kommer bryter den lutherska kyrkan med traditionen av den kanoniska rätten, som så att säga reglerar varje punkt i omkretsen i den stora vida cirkeln. I de första visitationsordningarna, kyrkoordningarna, i de lutherska församlingarna och stiftet fokuserar man i stället på ett centrum, den stjärna som är Kristus. Läran och nådemedelsförvaltningen bildar alltså ett centrum. Sedan vet man i luthersk tradition att Bibeln inte ger oss någon tydlig och klar församlings- och kyrkoordning. Därför kan vi inte detaljreglera utan vi bygger ett centrum. Det centret formas av bekännelsen och angelägenheten att hjälpa oroade eller förhårdade syndare in i Guds rike, in i friden med Gud, genom evangeliet. Det är kännetecknande för en luthersk kyrkosyn. När man börjar vilja detaljreglera och dra upp gränser är man på den yttre cirkeln. Då är det inte bara stjärnor, det kanske till och med är taggtråd, som man vill bygga upp. Och, kära vänner, det är icke evangeliskt.

Jag bär på mig här ett kors, som är nästan 200 år gammalt och som burits av de flesta biskopar i Göteborgs stift. Det är förbundskaplanskorset i det snart 200-åriga Götiska förbundet. Jag är förbundskaplan där nu och jag firar gudstjänst med kallelse från förbundet. Jag deltar i ett annat sammanhang, ett festligt sammanhang som kallas Par Bricole. Där finns det en annan ämbetsbroder som på kallelse inom det sammanhanget firar gudstjänst och leder andakter. Det finns mängder av sammanhang. Om vi ska reglera hamnar vi i en oändlig rad kasuistik och detaljregleringar. Låt oss hålla oss till centrum, troheten mot Kristus och bekännelsen.

Jag yrkar bifall till reservationen. Tack.

EVELINA JOHANSSON:

Ordförande! I utskottets betänkande skrivs ”den uppkomna situationen föranleder frågor som är principiellt viktiga och större än det enskilda ärende som...”. Om det är sant, varför är de principiellt viktiga först nu? Den här frågan är ju inte ny. Man kunde tro av betänkandet, att det i Sverige bara finns kyrkor i Lutherska världsförbundet och Missionsprovinsen. Så är det inte. Det finns till exempel Pingstkyrkan och ganska mycket av den, dessutom.

Vi har Berth Löndahls bekännelser. Det förekommer ju på fler ställen där just han befinner sig och har gjort i årtal. Det förekommer att präster i Svenska kyrkan har firat gudstjänst i pingstsammanhang och det också ibland utan att ha utlysts som ekumenisk gudstjänst. Vi kan ju erinra oss biskop Biörn Fjärstedt på Kommuniteten Bjärka Säby. Jag har inte hört om någon process om Biörn, än mindre någon motion i kyrkomötet undertecknad av biskopen av Uppsala. Frågan är oundviklig. Är det här en stor principiell fråga som utskottet hävdar, eller är det den ganska lilla frågan att just Missionsprovinsen sticker så förskräckligt mycket i ögonen? Är det en konsekvens i relation till andra kristna samfund, även om de har brutit sig ut ur det egna samfundet i nutid? Det tycker jag är ovärdigt. Det är ovärdigt att motioneras om och det skulle vara ovärdigt att besluta om. Det är inte okej. Jag vädjar till kyrkomötet att sälla sig till en annan ekumenisk hållning än den.

Utskottet anser vidare att det, eftersom domkapitlet i Göteborg och Svenska kyrkans överklagandenämnd fattat skilda beslut, är rimligt med en sådan här utredning av kyrkoordningens bestämmelser. Men är det inte därför som vi har en överklagandenämnd, för att den ibland ska fatta andra beslut än domkapitlet? Och när det sker betyder det ju inte att kyrkoordningen har fel. Det betyder att domkapitlet har fel. Det är därför vi har en överprövningsinstans. Då blir det en sådan här käck liten finstilt grej i den röda upplagan av kyrkoordningen, som gör att man förstår bättre hur man ska förstå kyrkoordningen. När det sker är det inte ett fel i kyrkoordningen. Det är kyrkoordningen när den fungerar precis just så som den är tänkt att fungera när domkapitlets beslut överklagas. Kyrkoordningen är med andra ord inte sönder. Den behöver inte lagas och inte utredas i det här fallet.

Bifall till reservationen och därmed avslag på motion 2016:48. Tack.

BO HANSON:

Jag har inga förhoppningar om att kunna övertyga den sky av vittnen som har talat om hur omdömeslösa motionärerna har varit, särskilt om man råkar vara medlem av domkapitlet i Göteborg. Så har man också undervisat om hur rättsordningen fungerar.

Om ni läser motion 2016:48 finns det inte ett ord om kritik mot Överklagandenämnden. Det är just så, att man när domkapitlet har fattat sitt beslut kan överklaga till Överklagandenämnden. Då gäller Överklagandenämndens beslut. Däremot har varje ledamot av kyrkomötet rätt och ibland plikt att initiera ny lagstiftning, nya bestämmelser, i kyrkoordningen. Motionen är ingen som helst kritik av Överklagandenämnden, även om jag tycker att det var ett mindre klokt beslut. Hela tanken om på vilken plats man får fira gudstjänst finns i Överklagandenämndens beslut. Jag tycker det var mindre väl övervägt, men Överklagandenämndens beslut gäller tills dess nya bestämmelser har tillkommit. Det är så det går till. Så går det till i vanlig lagstiftning också. Högsta domstolen kan fatta de beslut de ska fatta och sedan kan ändå parlamentet komma med ny lagstiftning.

Vad är det som föranleder behovet av ny reglering? Enligt min bedömning finns det behov av ny reglering här, eftersom kyrkoordningen är skriven utifrån förutsättningar som inte längre gäller. Den är skriven utifrån en föreställning att Missionsprovinsen inte fanns. Det finns behov att utreda detta. Motionen går bara ut på att begära att kyrkostyrelsen ska utreda det. Jag tycker ni är lite snabba att fördöma de hemska motionärerna. Det tycker jag ni kunde ha besparat er.

Bifall till utskottets förslag.

BERTH LÖNDAHL (REPLIK):

Jag uppskattar, Bo, att du kan tycka att Överklagandenämndens beslut gäller, men du uppskattar inte dess beslut. Det är därför som du också motionerar, inte egentligen därför att du tycker att kyrkoordningen är otydlig utan för att den är tydlig på ett sätt som motionären inte accepterar. Det är ju egentligen det som det handlar om. Kyrkoordningen är faktiskt tydlig på den här punkten, vilket Överklagandenämnden också visade på. Därför tycker jag att man också ska kunna säga, att man i framtiden kan komma att oroa sig över att få se en uppsjö av motioner, i det ögonblick som ett domkapitel förlorar i en överklagandenämnd och det är så att man då inte uppskattar Överklagandenämndens beslut.

BO HANSON (REPLIK):

Överklagandenämnden fattar ett som jag tycker mycket oklokt beslut genom att överhuvudtaget ta in frågan om på vilken plats. De argumenterar med jämförelsen att vi har sjukhuskyrka och där får fira gudstjänst. Det är helt bisarra synpunkter. Det får man tycka, men Överklagandenämndens beslut gäller till dess en ny reglering har tillkommit. Detta är den helt ordinära hanteringen. Det är helt i enlighet med rättspraxis i ett vanligt rättssamhälle. Vi har inte någon instans över kyrkomötet. Det är inte så att kyrkomötet står under Överklagandenämnden. Överklagandenämnden står över domkapitlet, gott och väl, men kyrkomötet kan komma med en ny reglering, och det är sådant som efterlyses här.

Jag talar egentligen inte till er som har talat mot motionen och om de dumma motionärerna. Jag talar till er andra som förstår detta. Ni har tillfälle att säga någonting, därför att vi är i en situation som inte var förutsedd när kyrkoordningen tillkom.

BERTH LÖNDAHL (REPLIK):

Jag gläds över att så många förstår det jag inte alls begriper, för jag förstår faktiskt inte vad du menar. Men jag håller med dig om, att Överklagandenämndens beslut självklart gäller nu. Det är vi överens om. Men jag oroas över att det i framtiden kan bli så, att när ett domkapitel som förlorar inför Överklagandenämnden därefter också dess ledamöter kommer att motionera om att man ska förändra kyrkoordningen, så att den stämmer med det beslut som domkapitlet har fattat.

BO HANSON (REPLIK):

Jag har inte motionerat i egenskap av domkapitelsledamot. Jag kan för övrigt säga att jag i vissa fall var av avvikande mening i domkapitlet. Det har inte att göra med att jag råkar vara domkapitelsledamot. Det har att göra med att jag är medlem av kyrkomötet. Det är i den egenskapen jag motionerar.

OLA ISACSSON (REPLIK):

Det som oroar mig är det som Bo nämner, att det är Missionsprovinsen som är anledningen till motion 2016:48. Situationen har ju funnits tidigare. Det har funnits mängder av samfund som har bildats ut Svenska kyrkan och där präster har firat gudstjänst i Svenska kyrkans ordning. Man har åkt till Pingstkyrkan och firat gudstjänst i Svenska kyrkans ordning, man har åkt till missionskyrkor och firat gudstjänst i Svenska kyrkans ordning, man har åkt till baptister och firat gudstjänst i Svenska kyrkans ordning, man har firat friluftsgudstjänst och man har firat ekumeniska gudstjänster. Jag har behandlat frågan strikt principiellt och då blir det oerhört besvärande om det blir just en kyrkobilddning som blir orsaken till en sådan här motion. Man måste hålla sig principiellt till frågan, menar jag. Då är det okej att fira gudstjänst i Svenska kyrkans ordning var det än är.

EVELINA JOHANSSON (REPLIK)

Jag har replik på Bo Hansons huvudanförande, inte vad han har sagt efter. Men det är egentligen inte så stor skillnad på det ena och det andra. Jag tror jag kommer ihåg vad som är vad.

Jag tycker att det är skamligt att skilja ut ett enda kristen samfund och säga att för att detta har bildats kyrkoordningen inte kan gälla. Jag tycker det är skrattretande. Det blir inte någon större skillnad på Svenska kyrkans situation i det ekumeniska landskapet, för att det bildas ett nytt samfund. Det har alltid funnits andra samfund. Sedan kan man tycka att det inte borde ha firats gudstjänst i de andra samfunderna i det ekumeniska landskapet tidigare, men om man inte motionerade förr borde man inte göra det nu heller. Om man inte utredde förr borde man inte göra det nu heller. Det är konsekvent, det är logiskt, det är hederligt. Tack.

BO HANSON (REPLIK):

Jag tycker inte att jag blir behandlad med respekt här. Det talas väldigt mycket om att vi ska behandla varandra med respekt, men om man säger att det är ohederligt, skamligt och liknande tycker jag att det brister i respekt för mig som person. Sedan tycker jag att det som är föremål för vår diskussion här är vår motion, vår gemensamma motion av ett stort antal personer. Då kan man komma och säga: här finns något liknande som ni i konsekvens borde ha motionerat om. Sådana råd undanber jag mig. Detta handlar om den motion vi har skrivit, inte de motioner vi inte har skrivit och som ni tyckt att vi borde ha varit konsekventa och skrivit. Det handlar bara om vår motion och inget annat.

EVELINA JOHANSSON (REPLIK):

Jag ber att få poängtera, att jag använde orden hederligt, skamligt och så vidare, med ett t, neutrum, syftande till motionsförfarandet, icke till någon person vilket alla säkert förstår. Det har alltså inte skett något specifikt angrepp på någon person. Däremot har jag hört en del andra intressanta saker nyligen på det planet.

Det är väldigt tydligt av Bo Hansons senaste replik och över lag, att det här mycket riktigt handlar om en vendetta mot ett enskilt samfund. Det är just det som jag vill peka ut med påpekandet att i konsekvensens namn motionsivern borde ha väckts tidigare. Motionen i fråga fyller ingen funktion annat än för den som specifikt vill klämma åt just Missionsprovinsen.

BISKOP PER ECKERDAL:

Ordförande! Det har sagts en del om Överklagandenämnden och domkapitlet. För min del konstaterar jag att Överklagandenämnden har gjort sitt jobb, vilket är att vara en överprövningsinstans när det gäller att tolka kyrkoordningen. Man har gjort det när det gäller en bestämmelse, nämligen 17 kap. 17 §. Nu är det den tolkningen som gäller.

Däremot står det naturligtvis både den ena och den andra fritt att därefter se – och det är det som vi som har undertecknat den här motionen har gjort – om det här visar att det finns någon blotta i Svenska kyrkans regelverk. Det är det som motion 2016:48 syftar till att utreda. Behövs det en kompletterande bestämmelse? För min del handlar detta inte särskilt mycket om det som har tagits upp här i debatten, utan det är principfrågan. När en person har vigts till präst i Svenska kyrkan, är det då något som man har fått, sitt prästämbete, som man sedan efter eget gottfinnande kan använda i olika sammanhang? Eller är det som jag menar en tjänst som man har fått att ställa i tjänst för sin kyrka, Svenska kyrkan, och som man inte kan använda hur som helst efter eget bedömande? Det är den principfrågan som är den intressanta att reda ut. Missionsprovinsen har nämnts, och det är ju den som figurerade i Göteborgs domkapitel, men principfrågan sträcker sig långt utöver Missionsprovinsens sammanhang.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

FREDRIK SIDENVALL (REPLIK):

Ordförande! Först vill jag understryka att det inte bara var Överklagandenämndens ärende som handlade om detta. Er motion 2016:48 tar ju uttryckligen upp frågan om Missionsprovinsen och inte allmänna principfrågor. Jag vill också erinra om den grundläggande kyrkosynen här. I enlighet med luthersk trostolkning ligger det inte i sakens natur att man jagar efter gränssättningar och täpper till glipor, så att säga, i murverket. Man fokuserar på innehållsfrågor. Det är ju det som det är fråga om, hur präster hanterar och förvaltar sina ämbeten. Gottfinnandet är inte ifrågasatt utan innehållet. Det är det som framför allt domkapitlet har att granska. Vad är det som förkunnas? Hur förvaltas sakramenten? Där står ju var och en med den stora räkenskapsdagen för ögonen i nådemedelsförvaltningen. Tack.

BISKOP PER ECKERDAL (REPLIK):

Fallet i Göteborgs domkapitel är en bakgrund till den principiella frågan som motion 2016:48 syftar till, att utreda i vilka fall präster får leda gudstjänster i andra kristna samfund. I mina öron låter det som en större fråga än ett samfund.

FREDRIK SIDENVALL (REPLIK):

Det hade ju varit mycket lätt att förebygga sådana missförstånd i så fall. Vad motionen refererar till är endast Missionsprovinsen. Här är det också viktigt, tycker jag, att få sagt att Missionsprovinsen inte uppfattar sig själv som ett samfund utan som en rörelse inom Svenska kyrkan. Däremot är det så med Evangeliska fosterlandsstiftelsen och ELM. De är anslutna till Statens råd för trossamfund och är med och där fördelar anslag till trossamfund och vigselrätt. Det är en mycket mer relevant fråga när det gäller samfundsgränser. Missionsprovinsen beskriver sig själv och förstår sig själv som en rörelse inom Svenska kyrkan.

BISKOP PER ECKERDAL (REPLIK):

Jag känner till detta, men i det här fallet är det faktiskt Svenska kyrkan som har tolkningsföretråde. Enligt Överklagandenämndens tidigare utslag betraktar Svenska kyrkan Missionsprovinsen numera som ett samfund fristående från Svenska kyrkan.

BISKOP EVA BRUNNE:

Ordförande! Några ledamöter här försöker få hela frågan att se ut som om den handlar om vilken bok man håller i handen eller vilket rum man firar gudstjänst i. Det är inte alls det som det handlar om när det gäller motion 2016:48 och när det gäller Missionsprovinsen. Det handlar i stället om att se, hur vi kan samverka eller inte samverka med en gudstjänstgemenskap som har brutit med Svenska kyrkan genom att viga präster och biskopar på egen hand. Alltid män, aldrig kvinnor, mot en ordning som har gällt i vår kyrka sedan 1956.

Vi har tidigare idag talat om ekumenisk samverkan. Det är ju möjligen det vi närmar oss när det gäller Missionsprovinsen. Då var det för en del väldigt viktigt att vi var överens i varenda teologisk fråga. Nu verkar det inte vara lika viktigt. Någon använde bibelordet ur Jakobs brev här. Jag tycker det är spännande när man använder bibelord ur Jakobs brev, som dessutom är mitt valspråk. ”Gör inte skillnad på människor.” Om vi använder det ska det åtminstone dubbelriktas och riktas åt bägge hållen. Gör inte skillnad på människor.

Bifall till utskottets förslag och därmed till motion 2016:48.

DAG SANDAHL (REPLIK):

Ordförande! För att nu citera vad jag försökte säga, de har ändå bekännelsen bakom sig. Det är i överensstämmelse med vår kyrkas bestämmelse att de viger när biskoparna vägrar. Ta i det problemet. Sedan ska vi inte prata för mycket om Lutherska världsförbundet och vi ska hålla ihop det ena och det andra. Lettiska kyrkan har fattat ett helt annat beslut nu. Det ekumeniska läget är ett annat än vad det var när motionen skrevs. Ska vi ta in alla komplikationerna för att göra det så komplicerat som det egentligen är? Ekumenisk samverkan är knepig.

EVELINA JOHANSSON (REPLIK):

Det är fascinerande hur vissa som förespråkar motion 2016:48 anser att den rör stora principiella frågor och vissa anser att den rör Missionsprovinsen. Det går om vartannat. Vad gäller referatet till förmiddagens diskussion får jag intrycket, att man här kallar frågan om omdop och troendepop versus barndop den enda fråga som biskoparna enligt min erfarenhet håller riktigt hårt på i antagningsprocessen. Det är en liten teologisk fråga och man anser att den ska likställas med kvinnor och män i ämbetet. Jag tycker att det känns obekvämt, måste jag säga, som kvinna i ämbetet. Jag tror kanske att vi närmar oss kärnfrågan där kring varför just Missionsprovinsen sticker så mycket mer än baptist- och pingströrelsen i ögonen. Det är sorgligt, tycker jag.

BERTIL MURRAY:

Ordförande! ”Och inled oss inte i frestelse.” Den bönen har vi allihop bett och jag ber den självklart också varje dag, antingen i den formen eller i den nya formen som vi känner igen.

Inled oss inte i frestelse. När föräldrar förbjuder sina barn att göra saker, kan det dra åt två håll. Man kan göra det av en enorm omsorg om barnen för att skydda dem

från att göra någonting skadligt. Det kan också få den omvända reaktionen, att detta förbud som man inte förstår får barnen att göra just det som man förbjuder. Jag skulle verkligen vädja till kyrkomötet: Inled inte heller mig i frestelse. Vad jag har gjort tänker jag inte tala om här, men ett förbud i det här stycket lockar dessvärre fram de allra mest oppositionella sidorna hos mig själv. Jag är inte säker på att jag är ensam i det stycket. Jag undrar om man med ett sådant här beslut verkligen kommer att uppnå det som man önskar.

GUNVOR VENNBERG (REPLIK):

Jag har inte tänkt kasta mig över Bertil. Det var bra att Bertil åter lyfter detta med lydndsfrågan som jag tog upp i mitt anförande och det var därför jag begärde replik. Det är otroligt viktigt att vi i det här ärendet kan se, hur många personers bristande lydnad under vars och ens överhet här leder till splittring och konflikt i vår kyrka. Jag vill som sagt mana till rannsakan hos alla, och inte då bara hos Bertil, vilka vi är kallade att lyda i lydnd för Kristus.

MARIA JOHANSSON-BERG:

Ordförande! Jag företräder utskottet och jag måste börja med att förklara lite grand Gudstjänstutskottet skrev att man med förvåning noterar att Kyrkorättsutskottet valt att inte yttra sig. Kyrkorättsutskottet hänvisar till att ärendet inte ligger inom deras kompetensområde. Det kanske kräver en förklaring, hörde jag, men det var bara därför vi var förvånade. Om Kyrkorättsutskottet hade hänvisat till något annat hade inte Gudstjänstutskottet varit förvånade. Jag ville bara klarlägga det.

Sedan vill jag fatta mig kort och bara fokusera på det som faktiskt står i attsatsen i motionen 2016:48 och det som har det avgörande övervägandet för utskottets del. Det är att domkapitlet i Göteborg och Svenska kyrkans överklagandenämnd har kommit till olika ståndpunkter och skilda beslut och att det därför finns en anledning till att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda behovet av ytterligare bestämmelser i kyrkooordningen, om i vilka fall präster får leda gudstjänster i andra kristna samfund. Det är alltså den springande punkten.

Därför föreslår Gudstjänstutskottet att bifalla motion 2016:48 och tillika Gudstjänstutskottets betänkande 2016:8, oavsett hur dessa skilda ståndpunkter har lett till handling i praktiken fram till idag. Tack.

ANDERS ROOS (REPLIK):

Kära Gudstjänstutskott! Bestämmelsen om vad de olika utskotten ska syssla med fattades 1999. Det hade kanske varit lämpligt om utskottets presidium tillsammans med sekretariatet hade läst på den bestämmelsen innan man skriver någonting mot ett annat utskott i sitt betänkande.

BERTH LÖNDAHL (REPLIK):

Just den här motiveringen som du lyfter fram, Maria, ifrån utskottet minns jag från utskottets samtal. Den var för mig mycket märklig. Eftersom domkapitel och överklagandenämnd kommer fram till olika beslut, är det skäl att undersöka detta. Det skulle betyda i framtiden att varje gång som Överklagandenämnden inte går i enlighet med domkapitlets beslut, finns det anledning att motionera för att undersöka varför man tycker olika. Det var lite det jag pekade på innan också i replikskiftet med Bo. Att fundera på det här sättet menar jag är djupt olyckligt. Jag tycker alltså att motivet inte håller.

JAN G NILSSON:

Ordförande och ni övriga! Jag hade inte tänkt yttra mig, men när jag nu tillhör de skamliga och ohederliga som inte har nämnts vid namn vill jag ändå förklara varför jag har skrivit på den här motionen. Jag är alltså jurist till skillnad från väldigt många och inte teolog och vi sysslar på våra ömse håll med tolkning. För mig som jurist tyckte jag inte det var något konstigt, när Bo Hanson frågade mig om jag ville skriva på detta. Finns det en otydlighet kan jag inte se vad det skadar att man får den utredd. Visst är det bättre om man slipper ha överklaganden på domkapitlens beslut, när man är överens om hur man ska tolka vad som står i kyrkoordningen.

Berth, det vore väl skönt om det var tydligt, så du slapp stå där med kragen i handen och eventuellt lämna över den eller inte. Jag har överhuvud taget inte begripit, det beror väl på att jag är en så dålig teolog, varför det har kommit in så mycket teologiska resonemang i detta, när det bara gäller en tolkning av paragrafer, oavsett vilket samfund som är inblandat eller inte. Jag tror det räcker för min del.

Bifall till utskottets förslag.

BERTH LÖNDAHL (REPLIK):

Det är underbart att få svara dig, Jan. Vi har ju jobbat ihop i Malmö en gång. Det var jätteroligt på den tiden. Problemet är, skulle jag säga, att det inte föreligger någon otydlighet. Det är alltså här delvis som vi inte är överens. Det är ju detta att Överklagandenämnden har följt en tydlighet i kyrkoordningen.

JAN G NILSSON (REPLIK):

Jo, men det är så trevligt, så vi fortsätter. Utskottet säger faktiskt att det är en otydlighet och jag tycker att vi ska lita på utskottet. Det brukar vi ju göra, lita på utskotten, oftast.

GUNVOR VENNBERG (REPLIK)

Det finns ingen otydlighet. I vår bekännelse står det, att kyrkan är de heligas gemenskap, där ordet rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. I linje med det borde väl Svenska kyrkan vara den heliga gemenskap, där en svenskkyrklig präst predikar och förvaltar sakramenten. Därmed är det i princip omöjligt för en svenskkyrklig präst att fira gudstjänst i ett annat samfund.

JAN G NILSSON (REPLIK):

Nu kommer ju detta in igen. Nu börjar vi prata teologi. Jag pratar inte teologi, jag pratar juridik och tolkning av paragrafer.

GUNVOR VENNBERG (REPLIK):

Jag anförde en paragraf som visserligen var från 1500-talet, men.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 99.